

Commissie

Besprekingsverslag

Datum	12 februari 2024
Aanwezigen	J.M. Taal (voorzitter), K. Bijl (secretaris), S.H.M. Ornstein (dijkgraaf), C. van Dijk (heemraad), E.W.J. den Hertog (heemraad), H. Veldhuizen (heemraad), B.J. van Vreeswijk (heemraad), B.J. Aalbers (Natuurterreinen), T. Brands (PvdA), H.G. van Burgsteden (Ongebouwd), D. van Dijk (BBB), J.M. Finnema (BBB), W. Goedhart (Natuurterreinen), R.A. Groters (Partij voor de Dieren), H.J. van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer), M.M. Kramer-Schutte (ChristenUnie), D.A. Lokhorst (ChristenUnie), M. Maijer (PvdA), A.F.T. Meier (Water Natuurlijk), G.A. Pansier (CDA), L. Polinder (SGP), G.C. Sprik (50PLUS), M. Sterk (Water Natuurlijk), W.H. Ubbink (BBB), D.H. van Uiter (Water Natuurlijk), A.A. van de Wolfshaar (VVD)
Commissieleden niet zijnde gekozen	C. Fransen (Partij voor de Dieren), J. Germs (50PLUS), C. de Heer (ChristenUnie), W. van der Heijden (CDA), W. Nooijen (AWP), T. Rutgers (VVD), N. Sanders (Lokaal Waterbeheer), N. van Vliet (Partij voor de Dieren), B. van de Weerd (SGP)
bestuursleden	
Opgemaakt door	Nicolien Knapen
Volgende vergadering	15 april of 22 april 2024

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Mededelingen

Heemraad den Hertog heeft een mededeling m.b.t. Waardevol Brummen. De stuurgroep – waterschap, gemeente, provincie en Natuurmonumenten – heeft eind januari een gesprek gehad met de regiegroep. Dit krijgt in maart een vervolg. Bestuurlijk is het project daadwerkelijk overgedragen aan de provincie Gelderland. De provincie heeft inmiddels een concept opdracht gedeeld met de stuurgroep. De afronding van het oude project ligt bij de accountant en dat komt op een later moment terug.

3. Vaststellen verslagen

3.1 Commissie van 30 oktober 2023

Tekstueel:

- Op blz. 4 eerste bullet staat een fractienaam opgenomen waar dat normaliter niet gebruikelijk is in een commissieverslag. Dit wordt aangepast.

Met inachtneming van deze tekstuele wijziging wordt het verslag vastgesteld, met dank aan de samensteller.

Naar aanleiding van:

- Er zou schriftelijke terugkoppeling plaatsvinden op welke manier gecompenseerd gaat worden in het Van Loohuizenpark. Hier is nog geen reactie op ontvangen. Toegezegd wordt hier z.s.m. op terug te komen.

3.2 Commissie van 6 november 2023

Tekstueel:

- Op blz. 9 wordt bij het kopje "Beantwoording door heemraad van Vreeswijk" Ede gewijzigd in *Epe*. Met inachtneming van deze tekstuele wijziging wordt het verslag vastgesteld, met dank aan de samensteller. Naar aanleiding van het verslag zijn er geen opmerkingen.

4. Actualisatie BOVI

Inleiding door de dijkgraaf:

De dijkgraaf hecht eraan het ab mee te nemen in de context, de wijzigingen, het proces, de communicatie en participatie rond de actualisatie. De BOVI met deze actualisatie is een ruimtelijk instrument wat bedoeld is als gespreksstarter over ruimtelijke vraagstukken. De intentie is om hiermee collega-overheden en maatschappelijke partners te inspireren bij het maken van hun ruimtelijke plannen. De accenten in de actualisatie van de BOVI sluiten aan bij de hoofdthema's uit de contouren-notitie Nota ruimte van 2023, een toekomstbestendig evenwicht tussen landbouw en natuur, een klimaatneutrale en circulaire samenleving en de ontwikkeling van sterke regio's, steden en dorpen. De toegevoegde uitvouwbare kaart levert nieuwe accenten op voor de 7 verhaallijnen uit de BOVI2050. Het proces voor actualisatie van de BOVI is al meer dan een jaar geleden gestart. Met het vorige ab zijn kijkrichtingen ontwikkeld om deze mee te kunnen geven aan het huidige ab. Voor de zomer is er een goed beeldvormend gesprek geweest waarbij waardevolle inbreng is geleverd. Er is veel aandacht gegeven aan het onderwerp waterbewustzijn maar ook aan het expliciet opnemen van het niet afwentelen in tijd, in plaats of in rol. Er is veel aandacht gevestigd op het onderwerp voedselzekerheid; dit heeft een plek gekregen in de rol die past bij het waterschap namelijk waterzekerheid in 2050. Vandaag wordt een door het hele ab gedragen visie besproken. Er is een zorgvuldig proces met elkaar doorlopen. Voor de totstandkoming van de actualisatie is een beknopt participatieproces doorlopen; in de adviesnota staat dit beschreven. De uitvouwbare kaart – de leporello – is een deel van de BOVI2050, maar kan ook los gelezen worden. De kaart wordt toegevoegd aan de website www.bovi2050.nl. De BOVI2050 en de actualisatie worden in de loop van 2024 vertaald naar een publieksversie en die kan ondersteunen bij de verdere uitingen.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Complimenten voor de heldere overzichtelijke actualisatie.
- Er is waardering voor het zorgvuldige proces wat gevoerd is, de gevoerde participatie en de veelheid aan geraadpleegde bronnen.
- Qua betaalbaarheid hoort waterschap Vallei en Veluwe bij de drie waterschaappen die de laagste waterschapsrekening hebben. Dat is iets om trots op te zijn.
- Hoe gaat het waterschap dit samen met de partners uitvoeren? Hoe worden de partners verleid met deze visie? Dat is de vorige keer goed gelukt.
- Voorgesteld wordt ook de BOP te actualiseren.
- Het bekenstelsel van de Zuid-Veluwe mist op de kaart. Zet deze letterlijk en figuurlijk op de kaart.
- Het bouwen aan waterzekerheid is belangrijk waarbij het water- en bodemsysteem sterk en veerkrachtig is, voor nu en in de toekomst.
- Er moet niet afgewenteld worden op toekomstige generaties.
- Aandachtspunt is voldoende personeel voor het verwezenlijken van de stevige opgaven en ambities.
- Hoe is de koppeling tussen de BOVI en de betaalbaarheid c.q. draagkracht? Is daarover communicatief iets toe te voegen?

- Er wordt aandacht voor een stuk betaalbaarheid gemist. Een grote schuldenlast is ook afwentelen naar de toekomst.
- Hoe kijken de ketenpartners aan tegen het participatietraject wat gevoerd is en hoe zullen zij reageren?
- Speelt de BOVI een rol in bijvoorbeeld de recente regiodeals?
- In het stuk staat dat nieuwbouwlocaties alleen in nauw overleg met het waterschap gerealiseerd zullen worden. Graag een toelichting hierop.
- Er is een participatieproces geweest waarbij gebruik is gemaakt van de input van het ab, het jeugdbestuur, wetenschappers, diverse partners en er zijn allerlei bronnen geraadpleegd. Het verslag van die participatie wordt gemist.
- Er zijn veel overleggen geweest met de diverse belangengroepen. De tegenreacties worden gemist.
- De deskundigen komen allemaal ongeveer uit hetzelfde vakgebied; zoek ook mensen daarbuiten met een bredere kijk op de zaken.
- Rentmeesterschap is een belangrijke term om de schepping zorgvuldig te beheren.
- De inspanningen zouden gericht moeten zijn op adaptatie van het klimaat en niet zozeer mitigatie.
- Waardevolle landbouwgebieden zouden zoveel mogelijk behouden moeten worden en bestemd voor de landbouw. Dat gebeurt ook in het NPLG.
- Is met de actualisatie breed genoeg gekeken naar de actuele ontwikkelingen?
- De klimaatverandering lijkt ertoe te leiden dat in sommige gebieden de voedselproductie niet meer mogelijk is. Wat betekent dat voor ons gebied in de doorkijk naar 2050?
- De bevelhebber van de Nederlandse Landmacht waarschuwt rekening te houden met een gewapend conflict met Rusland. Zou het aspect waterveiligheid niet veel explicieter moeten worden doordacht alvorens over te gaan tot de actualisatie?
- Er wordt gesteld dat in 2050 al het regenwater is afgekoppeld. Hoe zou dat er uit moeten zien?
- Wordt er ook gesproken met burgerinitiatieven en in gesprek gegaan met agrariërs over hun rol binnen de BOVI?
- Er zijn grote veranderingen op komst. Het is belangrijk nu al te kijken naar educatie. Geef educatie expliciet een plek in het document.
- De vindbaarheid van onderwerpen in dit soort documenten is zeer moeizaam.
- In de tekeningen rond Apeldoorn wordt De Grift gemist.
- Hilversum en Huizen zijn ingetekend in de kaart en dat is niet gewenst. En de flanken van de Utrechtse Heuvelrug zijn niet Natura 2000.
- In de adviesnota staat dat de BOVI zich heeft bewezen als ruimtelijk instrument. Zijn daar voorbeelden van?
- Zijn er lessen te leren uit eerdere communicatie m.b.t. de publieksversie zodat het nog meer aanspreekt?
- De accenten gaan over meer infiltratie; er wordt een accent gemist op het in beeld brengen en verminderen van onttrekkingen.
- De drinkwaterwinning is een groot maatschappelijk vraagstuk. Het zou het stuk sterker maken als daar ook uitdagende opties in geboden worden die aansluiten bij waar Vitens over aan het denken is.
- Water houdt zich niet aan bestuurlijke grenzen. Er zou eens een goede discussie moeten zijn om de verbinding te leggen en buiten de eigen grenzen van het waterschap te kijken.
- De IJssel is belangrijk in het werkgebied. Een stuw past niet bij de principes van een veerkrachtig systeem.

- Het bouwen voor natuur kan sterker in het verhaal naar voren komen. Met natuurmaatregelen kunnen maatschappelijke vraagstukken rondom droogte worden aangepakt. De natuur kan techniek en innovatie leveren.
- Wat wordt bedoeld met de term risico-acceptatie?
- Bij water en bodem staan termen als “we moeten aan de slag”. Dit doet geen recht aan de ontwikkelingen die al gaande zijn.
- Onder het nieuwe waterdenken staat “boerenslootjes” genoemd. Waarom specifiek dit?

Er is een korte schorsing van de vergadering.

Beantwoording door de dijkgraaf:

- Dank voor de uitgesproken waardering; dit wordt doorgegeven aan de ambtelijke organisatie.
- Er ligt niet een normatieve kaart; er ligt een instrument om het gesprek over te voeren.
- Water houdt zich niet aan waterschapsgrenzen. De verbinding staat in het document centraal; het is belangrijk om met alle relevante partners alle vraagstukken het hoofd te bieden.
- Veel gemeenten en provincies gebruiken de teksten van de BOVI om invulling te geven aan hun waterparagraaf in de omgevingsvisie. Er wordt met de partners gecommuniceerd over de actualisatie die goed doorzoekbaar zal zijn.
- Het BOP is vastgesteld in 2022 en heeft een looptijd tot 2027; dat zit volop in de uitvoering. Bij een volgend BOP zal de actualisatie daar integraal onderdeel van uitmaken. Daar waar zich kansen voordien worden die uiteraard meegenomen.
- Participatie: In de adviesnota staat een opsomming van de geraadpleegde partijen. Het is belangrijk dat de landbouwstem goed gehoord wordt want de balans natuur en landbouw is belangrijk. LTO heeft volledig hun inbreng geleverd aan tafel. De deskundigen zitten in allerlei gremia waar vanuit de meeste facetten worden meegenomen. Als het nodig is een extra stap te maken maak dit dan concreet als ab, want het is belangrijk dat dit een breed gedragen stuk is.
- Dit document ziet op zowel klimaatadaptatie als klimaatmitigatie. Het waterschap heeft hier verantwoordelijkheid in te nemen en doet dat ook.
- Publieksversie BOVI: De geleerde lessen worden hierin meegenomen in het zo toegankelijk mogelijk maken van de actualisatie.
- Er is een opmerking gemaakt over het voorbereiden op een gewapend conflict. Hopelijk is het een theoretische vraag. Het zijn onzekere tijden en in tijden van oorlog is waterzekerheid van groot belang. Het is lastig hierop vooruit te lopen. De opmerking wordt meegenomen in het college.

Beantwoording door heemraad Den Hertog:

- Het waterschap is geen bevoegd gezag bij het toewijzen van het type landgebruik. Vanuit het principe water en bodem sturend pakt het waterschap belangrijke vraagstukken op via allerlei trajecten.
- M.b.t. onttrekkingen wordt infiltratie genoemd en daarnaast is het nodige te doen m.b.t. bewust watergebruik en watersparen. Toegezegd wordt dat het accent van watersparen kan worden toegepast.

Beantwoording door heemraad Van Vreeswijk:

Voor de vragen die gesteld zijn over veilig water/waterveiligheid wordt als thema de IJssel gebruikt; het is een complex geheel. Het aanvoerend water van de Rijn is langzaam veranderd van een gletsjerrivier

naar een regenrivier wat hele andere karakteristieken geeft aan de Waal en de IJssel. Er is de economische factor als het gaat om de scheepvaart; de zoetwatervoorziening van Noord Nederland en Oost Nederland die afhankelijk is van de IJssel. Als het gaat om de dynamiek van de IJssel dan moet gekeken worden naar alle grote rivieren in Nederland en dat betekent dat op nationaal niveau besluiten moeten worden genomen. In de komende periode moet kennis ontwikkeld worden om maatregelen te kunnen nemen. Het kabinet zal hier uiteindelijk keuzes in moeten maken.

Beantwoording door heemraad Veldhuizen:

De actualisatie is geen wiskundig model, maar een visie op de toekomst. Het waterschap wil uitstralen dat 100% afkoppelen het vergezicht is. Het is een opdracht om naar te streven en dit is ook nodig in de discussie naar gemeenten toe.

Beantwoording door heemraad Van Dijk:

- Het is een visie richting 2050 en hierover wordt met de partners in gesprek gegaan. De BOVI is op voorhand het vergezicht hoe het waterschap dat ziet. Als het gaat over groenblauwe dooradering van de gebouwde omgeving kan het complex zijn en is de BOVI de gespreksstarter voor het waterschap.
- Er wordt aandacht gevraagd voor educatie en het bevorderen van waterbewustzijn van de (jongere) doelgroep. Dat is echter een te instrumentele invulling van deze BOVI wat immers een visiedocument is.
- De betaalbaarheid heeft daar ook mee te maken. De BOVI is de gespreksstarter richting de partners. In de concrete projecten en opgaven ga je met elkaar in gesprek. Aan de voorkant moet duidelijk zijn wat de thema's en opgaven zijn en hoe je dat zo kostenefficiënt mogelijk kunt doen.

Aanvullende beantwoording door de dijkgraaf:

- M.b.t. de vraag of onttrekkingen als accent kunnen worden meegenomen. Het college gaat na of dit verder te expliciteren is.
- Participatie: Er ligt een doorwrochte visie. Het is een langetermijnvisie die geactualiseerd is; het is geen uitvoeringsplan en het gaat niet over uitvoeringsvragen. In de participatie zijn niet alleen diverse experts betrokken, maar zijn ook de invalshoeken benut van partners als LTO, terreinbeherende organisaties, gemeenten, het jeugdbestuur enz. Het college is van mening daarmee een adequate invulling te hebben gegeven aan participatie, zeker bovenop de uitvoerige participatie die heeft plaatsgevonden bij de totstandkoming van de BOVI2050. Bij de actualisatie is gekozen voor een versmalde participatie vanuit de diverse aandachtsvelden.

In tweede termijn:

- Bij bepaalde fracties lijkt er sprake te zijn van een dun draagvlak. Het verwijt is dat er wellicht teveel geluisterd is in de eigen echokamer naar het geluid van deskundigen. Het kan bijdragen aan het brede draagvlak om andere partijen om een reactie te vragen. Voorgesteld wordt dit niet te behandelen in de eerstvolgende ab-vergadering maar eerst bezig te gaan met het verbeteren van de participatie door ook anderen hierbij te betrekken.
- Voorgesteld wordt wat essentiële punten aan te scherpen in het kader van een breed gedragen positieve stemming.

- Suggesties voor namen om alsnog mee te nemen in de participatie: mensen als Rob van Wijk, Louise Fresco, Alex Datema, Krijn Poppe. Dan kijk je wat breder naar het wereldtoneel en het geografische gebeuren.
- Diverse fracties vragen wat dan concreet wordt gemist in het stuk.

Reactie van de dijkgraaf:

Het gaat om een actualisatie van de BOVI2050 en het zou fijn zijn als het een algemeen gedragen stuk is. Er wordt een sfeer opgeworpen dat daar waar gezocht is naar een mooie balans tussen natuur en landbouw die balans niet wordt gezien. Dat is jammer. Dit is ook de inbreng van de landbouwpartners. Het college meent dit gebalanceerd te hebben gedaan. Als de commissie een andere mening is toegedaan dan graag een helder signaal om mee op pad te gaan. Het ordevoorstel is om zich uit te spreken of dit gezamenlijke stuk in het ab van 4 maart a.s. al dan niet besproken kan worden.

Vanuit de commissie wordt aangegeven dat het stemrecht bij ab-leden ligt. In de commissie zitten ab-leden maar ook commissieleden die niet ab-lid zijn. In commissievergaderingen wordt doorgaans niet gestemd maar wordt een (al dan niet verdeeld) advies gegeven. De voorzitter geeft aan dat dit niet voor een ordevoorstel geldt.

Stemverklaringen vooraf:

- De SGP stelt voor om het stuk niet op 4 maart a.s. ter vastlegging voor te leggen vanwege het feit dat er een breder gedragen voorstel kan ontstaan door de participatie nog wat breder door te voeren.
- De fracties van Partij voor de Dieren, ChristenUnie en Natuurterreinen zijn vóór behandeling op 4 maart a.s.
- De PvdA is voor het stuk en is van mening dat het participatietraject goed is doorlopen. Als uitstel tot meer draagvlak leidt dan gaat de fractie daarmee akkoord.
- De VVD vindt dat het stuk met uiterste zorgvuldigheid is vastgesteld. De fractie is vóór behandeling op 4 maart. Als uitstel kan leiden tot een bredere afspiegeling dan gaat de fractie daarin mee.

De dijkgraaf doet het volgende ordevoorstel: Gehoord hebbend de discussie lijkt het erop dat er zich een meerderheid aftekent om het wel te agenderen voor 4 maart a.s. Bij de vaststelling van de agenda op 4 maart a.s. wordt een ordevoorstel gedaan en dan te stemmen om het wel of niet tijdens die vergadering te behandelen.

Advies commissie

Als bespreekstuk agenderen voor het AB van 4 maart 2024. Een deel van de commissie vindt het voorstel echter nog niet rijp voor besluitvorming op 4 maart 2024, maar ziet graag dat eerst meer tijd en ruimte wordt genomen voor raadpleging van extra deskundigen en participatie.

5. Beleidskader Klimaatneutraal 2035

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Er ligt een prima notitie waarmee wordt ingestemd.
- Er ligt een mooie startnotitie, maar er wordt afgewacht wat dit allemaal gaat kosten.

- In het stuk staat dat waterstof geen energiebron is maar een energiedrager; daarom is er geen rol voor het waterschap in de waterstofeconomie. In de BOVI staat waterstof wel opgenomen; het moet een alternatief zijn om elektriciteit op te wekken.
- De Unie van Waterschappen gaat vierjaarlijks de visie herijken; gaat het beleidskader van het waterschap in dezelfde cyclus mee?
- Het waterschap is sinds 2019 energieneutraal. Betekent dit dat er geen stroomvoorzieningen bijgemaakt hoeven te worden via zonnepanelen, windmolens e.d.?
- Waar wordt de ruimte vandaan gehaald voor het compenseren van onvermijdelijke uitstoot van CO₂?
- Wat wordt gedaan met lachgas en methaan? Hoe en wanneer wordt dat gemeten?
- Het klimaat staat ernstig onder druk. Het is belangrijk zo snel mogelijk in actie te komen.
- Er wordt nieuwe wetgeving verwacht voor o.a. afvalwater. Wat gaat dit voor het waterschap betekenen?
- Zijn er al initiatieven of concrete plannen voor aquathermie?
- Wordt de samenwerking in de energie- en grondstoffenfabriek nog geïntensiveerd?
- Met de betrokken teams worden uitvoeringsplannen en routekaarten gemaakt. Wordt het ab hierbij betrokken?
- Het is belangrijk om de achterliggende dilemma's en de achterliggende discussies transparanter op tafel te krijgen.
- De citaten van medewerkers worden gewaardeerd.
- Quotes van medewerkers horen niet thuis in een beleidsstuk.
- Op blz. 21 gaat het om een afwegingskader met tegenstrijdige belangen, maar het klimaat is in ieders belang. Verzoek is deze tekst anders te formuleren.
- Op blz. 24 staat dat de drinkbare IJssel in diverse verkiezingsprogramma's is opgenomen. Die zin kan geschrapt worden.
- Er wordt voor gepleit om de kantine vegetarisch te maken, in ieder geval voor zover het het eten van het ab betreft. Het ab moet het goede voorbeeld geven.
- De keuze voor energiebesparing is te verkiezen boven de keuze voor duurzame energie.
- Het is mooi dat het waterschap zeer goed scoort op de prestatieladder maar het is wenselijk dat zo snel mogelijk intern wordt gestuurd op het verminderen van methaan en lachgas door bijvoorbeeld de waterpeilen. Dat heeft veel meer effect dan één gebouw of één waterschap.
- De mensheid kan de klimaatverandering niet wezenlijk beïnvloeden. Vanuit het rentmeesterschap is verantwoording af te leggen en niet af te wentelen.
- Het compenseren van niet vermijdbare uitstoot is bij uitstek een mitigerende maatregel. M.b.t. de kosten moet er per keer een afweging gemaakt kunnen worden. Graag een procesvoorstel daarvoor.
- Er wordt aangegeven dat kernenergie niet wenselijk is vanwege mogelijke negatieve impact op de omgeving of de toekomst. Die keuze is niet aan het waterschap maar ligt bij andere gremia en andere bestuurslagen in het land. Dit is niet bij voorbaat uit te sluiten.
- Het waterschap heeft de mogelijkheid om het innovatiestreven vorm te geven in concrete doelstellingen die goed uitvoerbaar zijn. Dit beleidskader kan actief uitgedragen worden, enerzijds via Klimaat Vallei en Veluwe maar ook actief naar bevolking, bedrijfsleven en medeoverheden.
- Het document is wellicht wat (te) vroeg omdat heel veel zaken nog niet volledig in beeld zijn zoals de emissies van broeikasgassen. Het zuiveringsproces – de methaan- en lachgasuitstoot – is zo goed als onbekend.

- De storytelling via de foto's klopt niet. Kijk hier nog eens naar.
- Bij het kopje "Energie uit wind en zon op eigen terrein" wordt klimaatneutraal genoemd terwijl het om energietransitie gaat.
- Wees zuinig op de beschikbare ruimte op de rwzi's want in de toekomst is die ruimte mogelijk hard nodig.
- Bij het circulair denken en doen worden de risico's nauwelijks benoemd; verzocht wordt een risicoparagraaf toe te voegen.
- Het Blauw Deltalentenfonds is prima maar het is niet nodig om dat in het document te benoemen in het kader van verwachttingsmanagement.
- Het onderdeel financiën is teruggebracht naar vier regels. Hier is meer onderbouwing nodig.

Beantwoording door heemraad Van Dijk:

- Er ligt een beleidskader voor; op basis van dat kader volgt verdere uitwerking. Dat is gefundeerd op eerdere afspraken, eerdere resultaten en actuele ontwikkelingen. Het is ook verbonden met wereldwijde, Europese of nationale doelen, afspraken en normen. Verwezen wordt ook naar de strategische visie van de Unie van Waterschappen. Bedoeld is via een transparante, open en onderzoekende houding te kijken hoe de bedrijfsvoering van het waterschap te verduurzamen. Hoe ga je als organisatie om met het thema circulair, energie en klimaat? Dat is terugvertaald naar één term, klimaatneutraal.
- Het waterschap zet nu niet in op waterstof, maar de ontwikkelingen bij collega's elders in het land worden met belangstelling gevolgd. Mogelijk leidt dat tot een heroverweging.
- Er wordt niet ingezet op kernenergie als bron voor de eigen energieafname.
- Primair wordt op de zuiveringen gezuiverd. Daar waar dat mogelijk is worden ook grondstoffen opgewerkt met zoveel waarde als mogelijk.
- Er lopen onderzoeken naar lachgas en methaan in het kader van de STOWA. De resultaten komen langzaam door.
- Momenteel wordt gewerkt aan een initiatiefvoorstel om emissies terug te dringen.
- Er is onlangs een informatienota over aquathermie toegestuurd.
- Of er ruimte genoeg is voor compensatie wordt onderzocht. Het is dan de intentie om dat zoveel mogelijk te doen op plekken waar ook waterdoelen te realiseren zijn. De inzet is steeds om werk met werk te maken.
- In Unieverband wordt bekeken wat mogelijk is met de energie- en grondstoffenfabriek.
- Uitvoeringsplannen zijn concrete praktische plannen voor ambtelijk niveau.
- E.e.a. moet zowel voor de toekomstige generatie als voor de huidige generatie op te brengen zijn. Als nu geld wordt uitgegeven om daarmee in de toekomst minder geld uit te kunnen geven dan is het een goede investering.
- Met het college wordt besproken of de zin m.b.t. de drinkbare IJssel moet blijven staan.
- Voor wat betreft de quotes van medewerkers; dit beleidskader gaat ook richting de medewerkers.

In tweede termijn en reactie van heemraad Van Dijk:

- Het verzoek is het beleidskader net zo vaak te herijken als de Unie haar visie herijkt. Heemraad van Dijk antwoordt dat hij geen strakke koppeling wil maken met de visie van de Unie. Een termijn van 5 jaar is een mooie periode voor herijking. Herijking zal zeker aan de orde zijn.
- Voor wat betreft de financiën m.b.t. het compenseren van niet vermijdbare uitstoot is er behoefte aan een soort procesafpraak. Wellicht kan deze afspraak in het begrotingsproces gemaakt worden.

Heemraad van Dijk antwoordt dat zodra er een concrete investering ligt waar het ab budgetrecht heeft dan is het ab aan zet. Er kan ook een wat algemenere afspraak gehanteerd worden als dit in de begrotingscyclus meegaat, maar het is niet duidelijk of dat in de komende begrotingscyclus al zo concreet zou kunnen zijn.

- M.b.t. het quoten van medewerkers wordt voorgesteld om de citaten te laten staan en de namen van de mensen weg te halen. De heer Van Dijk geeft aan dit nog eens te bezien.
- Voorgesteld het woord assetmanagement te wijzigen in het beheer van gebouwen, terreinen en installaties.

Advies van de commissie:

Als hamerstuk agenderen voor het AB van 4 maart 2024, nadat het college eventuele wijzigen naar aanleiding van de commissiebespreking in het beleidskader heeft doorgevoerd.

6. Vaststellen Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis

Inleiding door heemraad Den Hertog:

Dit onderwerp is op 2 oktober jl. in het ab geweest en het ab heeft ermee ingestemd om geen zienswijze in te dienen. In bijlage 3 zijn de doorgevoerde wijzigingen verwerkt en dat is allemaal in lijn met de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen. Daarmee wordt de democratische legitimiteit en legitimatie versterkt. Het gaat dus om een administratieve wijziging die leidt tot implementatie van wat de wetgever vraagt.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie en beantwoording door heemraad Den Hertog:

De nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling is meegeleverd. Daar zijn opmerkingen over:

- Er wordt in de tekst een aantal keer naar Gedeputeerde Staten verwezen. In de begripsbepalingen van de nieuwe GR staat dat daarmee de Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht wordt bedoeld, tenzij nadrukkelijk anders is aangegeven. Gevraagd wordt te kijken naar artikel 45 lid 3, artikel 52 lid 2 en artikel 52 lid 5.
- Bijlage 6 is als "e" in de agenda gezet. Dat is een modeltekst. In die tekst staat genoemd de regeling van GBLT en niet die van Het Waterschapshuis. Dat moet aangepast worden.
- In bijlage 7 – als "f" op de agenda – staat dat het db besluit tot wijziging van de GR. In het db-besluit hoort dan verwezen te worden naar het ab-besluit dat op 4 maart a.s. genomen wordt en dat het ab toestemming geeft aan het db. Die passage over toestemming staat er niet in en hoort er wel bij.

Heemraad den Hertog dankt voor deze zorgvuldige check en antwoordt dat er een extra juridische toets wordt gedaan op deze punten. Dit wordt schriftelijk meegenomen in de stukken richting het ab van 4 maart a.s.

Advies van de commissie:

Als hamerstuk agenderen voor het AB van 4 maart 2024, nadat het college eventuele wijzigen naar aanleiding van de commissiebespreking in de bijbehorende stukken heeft doorgevoerd.

7. Zienswijze ontwerpbegroting 2025 van Het Waterschapshuis

Inleiding door heemraad Den Hertog:

De heemraad geeft een korte toelichting.

Vragen en/of opmerkingen vanuit de commissie:

- Het belang van Het Waterschapshuis wordt onderschreven maar tegelijkertijd is er een ongemakkelijk gevoel bij een 10% verhoging voor de begroting van 2025.
- Er is sprake van een forse kostenstijging. Er zijn dure transfers gepleegd zonder de besturen te raadplegen; 2024 is een lopend jaar dus dat gaat door en 2025 mag nader gespecificeerd worden.
- Er zijn vragen gesteld over de kostenstijging; dank voor de beantwoording. Er blijft een vraag openstaan over een vorm van extern toezicht of audits op de (met name grote) projecten. Is daarvoor extern toezicht op georganiseerd? Er wordt verwezen naar Dimpact als voorbeeld voor samenwerkende gemeenten die dit wel georganiseerd hebben.
- De ontwerpbegroting 2024 is met meer dan € 10 miljoen gestegen; is dat destijds binnen het mandaat van d&h besloten? Wat is de status van de ontwerpbegroting 2025? Kan er opnieuw sprake zijn van een grote stijging? Hoe kan het ab invloed uitoefenen; kan er taakstellend iets meegegeven worden?
- Er is onduidelijkheid over de btw-plicht over en weer. Daar moet op landelijk niveau een knoop over doorgehakt worden. Neem dit mee in de adviesnota en handel dit op hoog bestuurlijk niveau af.
- Het is lastig een oordeel te geven over de ontwerpbegroting 2025. Hoe kijken de andere waterschappen hiernaar? Is daar contact over geweest?
- De inzet voor meer vast personeel wordt onderschreven. Kijk dan niet alleen naar het werven van personeel maar zorg ook dat ze behouden blijven. Wellicht is er een mogelijkheid om AI in te zetten.
- De begroting stijgt met significante bedragen. Maak een doorkijk voor de periode van 5 jaar om zo meer houvast te creëren.
- Als gelden niet gebruikt worden dan dienen deze terug te vloeien naar de algemene reserve. Waarom ligt hier een ander voorstel voor?
- Het voorstel wordt gedaan om de zin "De geactualiseerde begroting 2024 blijft binnen eerdere besluiten van d&h" te vervangen door "blijft binnen eerdere bestuursbesluiten van het waterschap Vallei en Veluwe".
- In de concept zienswijzebrief blz. 2 punt 5 wordt de suggestie gedaan om "Het waterschap roept op om" te wijzigen in "Waterschap Vallei en Veluwe roept op om ..".

Beantwoording door heemraad Den Hertog:

- Het klopt dat dit eerder thuishoorde bij d&h en dat het na de wijziging nu ter toetsing is aan het ab.
- Ten aanzien van de dure transfers: Het is een dilemma. Je wilt flexibel werken en medewerkers uitwisselen. Tegelijkertijd moet bepaalde expertise ingehuurd worden en dat is met de huidige arbeidsmarkt erg lastig. Er is voor gekozen om de 40% norm los te laten maar in de zienswijzebrief wordt er wel op gewezen richting het AB van HWH om dat met elkaar te bewaken.
- Het gaat om langdurige vraagstukken die voor de eigen organisatie worden opgelost.
- 10% is veel maar tegelijkertijd is het ook de actualiteit. Het zijn dure vraagstukken en daar moet alert en goed mee worden omgegaan.
- M.b.t. het terugvloeien van middelen gaat het om de wijze waarop je het bestemt. Toegezegd wordt hier een concreet antwoord op te geven voor het ab van 4 maart a.s.

In tweede termijn en reactie van heemraad Den Hertog:

- De suggestie wordt herhaald om extern toezicht te regelen, bijvoorbeeld via Dimpact. De heemraad zegt toe deze vraag schriftelijk te beantwoorden.
- Is het mogelijk om de ontwerpbegroting taakstellend te laten zijn? Heemraad den Hertog antwoordt dat er kaders worden meegegeven aan Het Waterschapshuis. Ten aanzien van de concrete invulling gaat het langs de lijn van de I-Visie.
- Wat is de stand van zaken m.b.t. de btw-plicht? Heemraad den Hertog antwoordt dat dit een ingewikkeld vraagstuk is; dit ligt bij de belastinginspecteur.
- Er is de suggestie gedaan voor een doorkijkperiode van 5 jaar. Heemraad den Hertog antwoordt dat er nu een doorkijk ligt voor 3 jaar.

Advies van de commissie:

Als besprekstuk agenderen voor het AB van 4 maart 2024.

8. Rondvraag

De heer De Heer (ChristenUnie) merkt op dat er 30 jongeren zijn opgeleid om presentaties te houden over de VN Duurzaamheidsdoelstellingen. Het voorstel is een van de jongeren uit te nodigen voor een presentatie aan dit algemeen bestuur samen met het jeugdbestuur. De ab-leden vinden dit een goede suggestie.

De heer Van Hartskamp (Lokaal Waterbeheer) geeft aan dat in het najaar 2023 door een aantal fracties vragen zijn gesteld over het gemeenschappelijk landbouwbeleid en die zijn vanuit de organisatie beantwoord. Vorig jaar is er richting de landbouw vanuit RVO en de Unie van Waterschappen actief geïnformeerd over hoe om te gaan met watergangen en sloten. Op 1 maart 2024 start de nieuwe periode. Vanuit RVO is sprake van dezelfde berichtgeving richting de landbouw. Hoe actief is het waterschap richting RVO? Hoe gaat het waterschap actief acteren richting de landbouwers wat van hen verwacht wordt? Heemraad den Hertog antwoordt dat deze vraag schriftelijk wordt beantwoord.

De heer Groters (Partij voor de Dieren) stelt Parenco aan de orde. Er zijn 3.500 handtekeningen aangeboden aan het Gelders provinciebestuur op 31 januari jl. tegen de grondwateronttrekking. Daarnaast heeft Parenco aangekondigd om grootschalig in te gaan zetten op geothermie waarbij ze diep in de bodem gaan boren. Daar zijn zorgen over in de omgeving. Het zou beter zijn om de warmte van de rwzi Renkum te gebruiken voor energie in plaats van te gaan boren. Kan onderzocht worden of deze warmte en/of het effluent van de rwzi Renkum te gebruiken is voor de processen van Parenco? Heemraad den Hertog antwoordt hier schriftelijk op terug te komen.
De heer Groters wijst erop dat hij deze vraag van tevoren heeft ingediend met de verwachting dat hij vandaag antwoord zou krijgen. Hij zal deze vraag herhalen bij het ab op 4 maart a.s.

De heer Van Uitert (Water Natuurlijk) is destijds lid geworden van de werkgroep Rekenkamer-voorbereiding. In eerste instantie waren er vanuit 6 fracties leden in de werkgroep; dat zijn er nu nog 3. Fracties worden verzocht om een vervanger aan te wijzen als leden vertrekken uit het bestuur en dus de werkgroep.

De voorzitter deelt volledigheidshalve mee dat op 4 maart a.s. de motie "Aanspreekpunt warmte uit water" van de AWP op de agenda staat omdat de stemmen staakten op 20 november 2023.

Datum	12 februari 2024
Onderwerp	Commissie
Pagina	12 van 12

9. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.45 uur, met dank aan allen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 2024.

voorzitter

secretaris